

Innhold

FORORD	5
KAPITTEL I	
INNLEDNING	15
1.1 Om skattesvik	15
1.2 Tema for denne boka	18
1.3 Begrepsbruk	19
KAPITTEL 2	
STRAFFELOVENS BESTEMMELSER OM SKATTESVIK	20
2.1 Generelt	20
2.2 Historikk	22
2.2.1 Bakgrunn	22
2.2.2 Formues- og inntektsskatt etter skatteloven	22
2.2.3 Folketrygdavgiftene	24
2.2.4 Petroleums-skatt	24
2.2.5 Artistiskatt og Svalbard-skatt	25
2.2.6 Merverdiavgift	26
2.2.7 Særavgifter	28
2.3 Virkeområde	29
2.3.1 Saklig virkeområde	29
2.3.2 Virkeområde i tid	33
2.4 Personkretsen straffebudene rammer	35
2.4.1 Den skattepliktiges opplysningssvikt	35
2.4.2 Personer som likestilles med den skattepliktige ..	37
2.5 Mottaker av opplysningene	41
2.6 Når opplysningsplikt kan forekomme	41

2.6.1	Utgangspunktet	41
2.6.2	Opplysninger som skal gis ukrevet.	42
2.6.2.1	Skattemeldinger med vedlegg	42
2.6.2.2	Forhåndsutfylt skattemelding	43
2.6.2.3	Fullstendig opplysningssvikt	43
2.6.3	Opplysningsplikt ved kontroll.	44
2.6.4	Opplysningsplikt om feil?	44
2.7	Innholdet i opplysningsplikten	46
2.7.1	Utgangspunktet	46
2.7.2	Faktiske forhold, ikke skatteregler	48
2.7.3	Prejudisielle rettsforhold	49
2.7.4	Formålet med en transaksjon	51
2.7.5	Opplysninger om internpris	51
2.7.6	Opplysninger gitt ved kontroll	52
2.8	Ufullstendige opplysninger og skattemyndighetenes undersøkelsesplikt	54
2.8.1	Skattemyndighetenes undersøkelsesplikt	54
2.8.2	Skatteforvaltningsloven § 8-1 skjerper ikke den alminnelige opplysningsplikten	57
2.8.3	Vilkår om tilstrekkelig grunnlag til å ta opp skattespørsmålet	58
2.9	Lik vurdering av opplysningsplikten uavhengig av sammenhengen?	61
2.10	Betydningen av aktsomhets- og lojalitetsplikten	63
2.11	Opplysningssvikten må kunne medføre skattemessige fordeler	65
2.11.1	Utgangspunktet	65
2.11.2	Skattemessige fordeler for andre omfattes ikke.	66
2.11.3	Sammenheng mellom skatteplikt og opplysningsplikt.	67
2.11.4	Skattemessige fordeler i andre år / terminer.	69
2.11.5	Tidfestingsfeil.	69
2.11.6	Tidspunktet for vurderingen	70
2.11.7	Opplysningssvikten må muliggjøre en skattebesparelse	70
2.11.8	Vedtak om skatteplikt er ikke nødvendig	72
2.12	Gjennomskjæringstilfeller	73
2.13	Betydningen av selvinkrimineringsvernet	74
2.13.1	Om vernet	74

2.13.2	Når vernet inntretr	75
2.13.3	Betydningen av vernet.	76
2.14	Betalingsmislighold er ikke straffbart	78
2.15	Grensen mellom forsøk og fullbyrdet skattesvik.	78
2.16	Subjektiv skyld	79
2.16.1	Forsettlig eller grovt uaktsom opplysningssvikt	79
2.16.1.1	Generelt	79
2.16.1.2	Forsett	79
2.16.1.3	Grov uaktsomhet	80
2.16.2	Simpel uaktsomhet om de skatterettslige fordelene	81
2.16.3	Forholdet til straffeloven § 26 om rettsuvitenskap.	84
2.16.4	Subjektiv skyld ved bruk av medhjelpere.	85
2.16.5	Subjektiv skyld og foretak.	86
2.17	Grovt skattesvik.	87
2.17.1	Generelt	87
2.17.2	Størrelsen på det unndratte beløpet.	87
2.17.3	Øvrige momenter	89
2.17.4	Flere overtredelser kan ses i sammenheng	91
2.17.5	Skyldkravet.	91
2.18	Strafferammer og straffutmåling	92
2.18.1	Forsettlig skattesvik.	92
2.18.2	Forsettlig grovt skattesvik.	93
2.18.3	Grovt uaktsomt skattesvik	96
2.18.4	Grovt uaktsomt grovt skattesvik	97
2.18.5	Utmåling av bot	97
2.18.5.1	Bot er eneste straffereaksjon	97
2.18.5.2	Bot idømmes sammen med fengsel	100
2.18.5.3	Bøtenivå overfor foretak.	103
2.18.6	Straffutmålingsutsettelse ved skatteamneste	104
2.19	Likebehandlingsprinsipp?	105
2.20	Foreldelse av straffansvar	106
2.20.1	Fristens lengde	106
2.20.2	Fristens utgangspunkt	107
2.20.3	Sammenhengende forhold	109
2.20.4	Fristavbrudd	110
2.21	Bevis og beviskrav	111
2.22	Anmeldelsespraksis	112

2.23	Tilleggsskatt som alternativ til straffesak.	114
2.24	Forbudet mot gjentatt straffeforfølgning.	116
2.25	Tvangsmulkt ved opplysningssvikt.	117

KAPITTEL 3

MEDVIRKNING TIL SKATTESVIK.	119
3.1 Generelt	119
3.2 Medvirkningsansvarets rekkevidde.	120
3.2.1 Utgangspunktet	120
3.2.2 Bistand som direkte gjelder opplysningssvikten	122
3.2.3 Feil i bokføring og årsregnskap, herunder uriktig dokumentasjon / fiktiv fakturering	123
3.2.4 Kontraktsparter, herunder privates kjøp av tjenester svart	126
3.2.5 Svart betaling av lønnsytelser	128
3.2.6 Skatterådgivning og -planlegging.	129
3.2.7 Mangelfull revisjon	132
3.2.8 Medvirkeransvar i konsernstrukturer	133
3.2.9 Underordnede ansatte.	134
3.2.10 Rekker medvirkningsansvaret langt nok?	134
3.3 Subjektiv skyld	135
3.4 Strafferammer og straffutmåling	137
3.4.1 Generelt	137
3.4.2 Profesjonelle rådgivere	137
3.4.3 Privates kjøp av tjenester svart.	139
3.4.4 Skatteamnesti.	139
3.5 Foreldelse av straffansvar	140
3.6 Anmeldelsespraksis	140

KAPITTEL 4

UTFERDIGELSE AV URIKTIG DOKUMENT – STRAFFELOVEN § 365	141
4.1 Generelt	141
4.2 Type dokumenter som omfattes	142
4.3 Dokumentet må være «uriktig»	143
4.4 Dokumentet må være egnet til å gi skattemessige fordeler	143
4.5 Forholdet til straffeloven §§ 378 til 380 jf. § 15.	144
4.6 Subjektiv skyld	145
4.7 Strafferammer og straffutmåling	146

4.8	Foreldelse av straffansvar	147
4.9	Anmeldelsespraksis	147
KAPITTEL 5		
STRAFFEBESTEMMELSENE I SKATTEFORVALTNINGSLOVEN		148
5.1	Generelt	148
5.2	Tredjeparts opplysningssvikt, § 14-12.	150
5.2.1	Objektive vilkår for straffansvar	150
5.2.2	Subjektiv skyld.	151
5.2.3	Strafferammer og straffutmåling	151
5.2.4	Anmeldelsespraksis	152
5.2.5	Administrative sanksjoner.	153
5.3	Unnlatt medvirkning til kontroll hos den opplysningspliktige, § 14-13	154
5.3.1	Generelt	154
5.3.2	Kontroller i private hjem.	155
5.3.3	Plikt til å være til stede og gi veiledning.	155
5.3.4	Plikt til å gi tilgang for speilkopiering mv.	156
5.3.5	Muntlige opplysninger	159
5.3.6	Oppfordring om å gi opplysninger.	159
5.3.7	Forholdet til selvinkrimineringsvernet.	160
5.3.8	Politiets bistandsplikt.	161
5.3.9	Subjektiv skyld.	161
5.3.10	Strafferammer og straffutmåling	161
5.3.11	Anmeldelsespraksis	162
5.3.12	Administrative sanksjoner.	162
KAPITTEL 6		
STRAFFEBESTEMMELSENE I SKATTEBETALINGSLOVEN		163
6.1	Generelt	163
6.2	Manglende forskuddstrekk, § 18-1	164
6.2.1	Om bestemmelsen.	164
6.2.2	Skillet mellom pengemangelstilfeller og underslag	165
6.2.3	Personkretsen straffebudet rammer.	166
6.2.4	Subjektiv skyld.	168
6.2.5	Strafferammer og straffutmåling	169
6.2.6	Foreldelse av straffansvar	171
6.3	Opplysningssvikt i forbindelse med innkrevingen, § 18-2 første ledd	171

6.4	Uriktige opplysninger for øvrig, § 18-2 andre ledd	173
6.5	Unnlatt medvirkning til kontroll, § 18-2 tredje ledd	174
6.6	Anmeldelsespraksis og administrative sanksjoner.	175

KAPITTEL 7

SKATTEETATENS ROLLE I STRAFFESAKER	176
7.1 Innhentning av opplysninger – bevissikring m.m.	176
7.2 Samarbeid i straffesaker.	178
7.2.1 Samarbeidsavtalen mellom politi/ påtalemyndighet og skatteetaten	178
7.2.2 Tilstedeværelse fra skattemyndighetene under hoved- og ankeforhandling	179
7.2.3 Håndtering av krav om erstatning for tapt skatt.	180
7.2.4 Politiet og påtalemyndighetens objektivitetsplikt	180
7.3 Utveksling av opplysninger	182
7.4 Innsyn i opplysninger som utveksles	183

KAPITTEL 8

INNDRAGNING AV SKATTEBESPARELSER	185
8.1 Unndratt skatt er utbytte.	185
8.2 Reduksjon for skatte- og erstatningskrav	186
8.3 Beregning av størrelsen av utbyttet	188
8.4 Hvem utbyttet kan inndras overfor	189
8.5 Foreldelse av inndragningskrav.	190

KAPITTEL 9

KRAV OM ERSTATNING FOR TAPTE SKATTEKRAV	191
9.1 Generelt	191
9.2 Ansvarsgrunnlag og ansvarssubjekt	192
9.2.1 Utgangspunktet	192
9.2.2 Ansatte/ tillitsvalgte hos den skattepliktige/ arbeidsgiver	193
9.2.3 Profesjonelle rådgivere	195
9.3 Økonomisk tap	197
9.3.1 Generelt	197
9.3.2 Beregning av tapet ved unnlatt forskuddstrekk.	199
9.4 Adekvat årsakssammenheng.	199

9.5	Beviskrav	201
9.6	Foreldelse av erstatningsansvar.	202
	9.6.1 Reglene i foreldelsesloven gjelder	202
	9.6.2 Fristens starttidspunkt.	203
9.7	Renter	205
9.8	Lemping	206
9.9	Erstatningskrav i straffesaker	206
	9.9.1 Begrensningen i straffeprosessloven § 3	206
	9.9.2 Mangelfull saksforberedelse	207
	LITTERATUR	209
	DOMSREGISTER	212
	STIKKORDREGISTER	218